№ 28. Warszawa, 10 (22 Sierpnia) 1898 r. Rok XLVII.

KORESPONDENT
ROLNICZY, HANDLOWY i PRZEMYSŁOWY.

Wychodzi jako pismo dodatkowe bezpłatne przy „Gazecie Warszawskiej.“

OCHRONA LASÓW.

W Nr. 157 *Gońca Urzędowego* z dnia 2-go b. m. ogłoszona została w całości uchwała Rady Państwa o rozszerzeniu na gubernie Królestwa Polskiego prawa o ochronie lasów. Całkowity tekst tego prawa w dosłownem tłómaczeniu jest następujący:

Rada państwa, w połączonych departamentach praw, ekonomii państwowej, oraz spraw cywilnych i duchownych, rozpoznawszy na ogólnem posiedzeniu wniosek ministra rolnictwa i dóbr państwa o zastosowaniu prawa o ochronie lasów w gub. Królestwa Polskiego, postanowiła:

I. Najwyżej zatwierdzoną dnia 4 (16) kwietnia 1888 r. uchwałę o ochronie lasów (Zb. Pr., t. VIII, cz. I, wyd. 1893 r., str. 793—840) wprowadzić w życie w guberniach Królestwa Polskiego z następującemi zmianami i uzupełnieniami:

1) Do składu komitetów ochrony lasów, zamiast gubernialnego marszałka szlachty, prezesa gubernialnego zarządu ziemskiego i dwóch członków z grona miejscowych właścicieli lasów, wybranych przez gubernialne zgromadzenie ziemskie, wchodzą: prezes miejscowej dyrekcyi szczegółowej Tow. Kred. Ziemskiego i dwaj członkowie z grona miejscowych właścicieli lasów, zaproszeni przez generał-gubernatora warszawskiego, na przedstawienie gubernatora. Drudzy rewizorowie leśni w tych komitetach mogą być zastąpieni przez leśniczych na skutek nominacyi zarządzającego dobrami skarbowemi.

2) Lasy, podlegające z mocy artykułu 810 ustawy leśnej uwolnieniu od rządowych i ziemskich podatków gruntowych, wolne są od podatków gruntowych (zb. praw, t. V, ust. o pod. bezpośredn., wyd. 1893 r., art. 67, pp. 1, 3, 5) i opłat: a) na utrzymanie sądów gminnych i b) na utrzymanie zakładów dobroczynnych warszawskiej rady miejskiej dobroczynności publicznej.

3) Lasy, obciążone serwitutami włościańskiemi, aż do chwili uwolnienia od serwitutów, podlegają władzy komitetów ochrony leśnej tylko pod względem uznania ich za lasy ochronne. We wszystkich pozostałych wypadkach, zarówno użytkowanie samych lasów, jakoteż porządek nadzoru nad ich ochroną, określają specyalne, ustanowione dla nich przepisy (Najw. zatw. 31 grudnia 1875 roku przep.; oddział II—IV instr.)

II. Celem rozpoznawania spraw, dotyczących ochrony lasów, obciążonych służebnościami włościańskiemi, w gub. Królestwa Polskiego utworzyć należy komisye połączone, złożone z komisyj gubernialnych do spraw włościańskich i komitetu ochrony lasów na zasadach następujących:

1) Do zakresu komisyj połączonych należą:

a) Podział lasów, obciążonych serwitutami włościańskiemi, celem ustanowienia nad niemi nadzoru komisarzów do spraw włościańskich; urzędników zarządu lasów skarbowych i policyi;

b) Wydawanie wspomnianym urzędnikom pełnomocnictwa do pociągania do odpowiedzialności sądowej, oraz do podawania skarg i apelacyj od wyroków sądowych i do wyrokowania w sprawach o wykroczenia przeciw przepisom, ustanowionym dla użytkowania z lasów, obciążonych serwitutami włościańskiemi;

c) Udzielanie tymże urzędnikom instrukcyj szczegółowych w sprawach ich obowiązków i sposobu ich wykonywania;

d) Rozpoznawanie doniesień urzędników, którym poruczono nadzór nad lasami, obciążonemi serwitutami włościańskiemi, o wykroczeniu przeciw przepisom, wydanym dla użytkowania z tych lasów i decyzya co do tych doniesień, w razie zaś potrzeby decyzya co do zakazu cięcia wspomnianych lasów przez właścicieli;

e) Wyznaczanie właścicielom lasów, obciążonych serwitutami włościańskiemi, terminu zalesienia działów przetrzebionych, lub nielegalnie wyciętych przestrzeni, oraz sporządzenie kosztorysu wykonania tego zalesienia przy pomocy urzędników zarządu lasów skarbowych, i

f) Rozpoznawanie planów gospodarstwa leśnego w tych lasach, obciążonych serwitutami włościańskiemi, które to lasy komitety ochrony leśnej uznają za ochronne w całości lub części.

Uwaga. Urzędnicy zarządów lasów skarbowych i policyi, którym poruczono nadzór nad lasami, obciążonemi serwitutami włościańskiemi, w razie wykrycia w nich takich wykroczeń, które sprzeciwiają się postanowieniom komisarzów do spraw włościańskich (przep. z dnia 31 grudnia 1875 r., art. 36), donoszą o tem wspomnianym osobom urzędowym.

2) Zażalenia na postanowienia komisyj połączonych w sprawach, wymienionych w punktach d—f poprzedniego artykułu, wnosić można w ciągu trzech miesięcy od dnia ich ogłoszenia do istniejącej przy wydziale ziemskim ministeryum spraw wewnętrznych komisyi do spraw włościańskich guberni Królestwa Polskiego. Zażalenia te wnosić należy do komisyj połączonych, które w przeciągu dwóch tygodni od dnia ich otrzymania winny przesłać je na miejsce przeznaczenia wraz ze swojemi objaśnieniami.

3) Sprawy komisyj połączonychześrodkowują się w kancelaryach komisyj gubernialnych do spraw włościańskich pod bezpośrednim kierunkiem ich stałych członków.

4) Ministeryum spraw wewnętrznych, oraz rolnictwa i dóbr państwa, po wzajemnem porozumieniu, porucza się udzielanie komisyom połączonym szczegółowych instrukcyj o sposobach i porządku wypełniania obowiązków, opartych na tych postanowieniach.

III. W uzupełnieniu właściwych przepisów—postanowić:

Przy rozpoznawaniu w wydziale ziemskim ministeryum spraw wewnętrznych w komisyi do spraw włościańskich Królestwa Polskiego zażaleń na uchwały komisyj połączonych (złożonych z komisyj gubernialnych do spraw włościańskich i komitetu ochrony leśnej), uczestniczy z prawem głosu przedstawiciel ministeryum rolnictwa i dóbr państwa, wyznaczony przez p. ministra.

IV. W uzupełnieniu i zmianie Najwyżej zatwierdzonych d. 31 grudnia 1875 r. przepisów o użytkowaniu z lasów, obciążonych serwitutami włościańskiemi w guberniach Królestwa Polskiego (Zb. Pr. 1876 r., art. 175), postanowić:

1) Rąbanie lasów przez właścicieli na swoje potrzeby domowe, bez prowadzenia prawidłowego gospodarstwa leśnego, dozwolone jest w tych majątkach, gdzie nie są wszczynane przez włościan skargi uzasadnione na ograniczenia w użytkowaniu z przysługujących im według tabel likwidacyjnych służebności, z zastrzeżeniem, ażeby takie użytkowanie z lasu przez właściciela nie spowodowało zmniejszenia przestrzeni leśnej i, zgodnie z naturalną odnową lasu, nie wyczerpywało jego zapasu drzewnego.

2) Właściciele lasów, których przestrzeń nie przenosi 90 u morgów. lub rozleglejszych nawet w ogólnej łączności osobnych działów lasu, należących do jednego majątku, jeżeli z tych działów powinny być urządzone osobne jednostki gospodarczo-leśne, mogą, jako wyjątek od trybu ogólnego, dokonywać wyrębu takich lasów działami, bez zatwierdzenia dla tychże lasów planów gospodarstwa leśnego, z zastrzeżeniem, ażeby taki wyrąb nie prowadził do uszczuplenia praw włościan do służebności, lub do wyczerpywania zapasu drzewnego, a zarazem nie przeszkadzał naturalnej odnowie leśnej przestrzeni wyrąbanych. Wypasanie bydła na działach wyrąbanych tychże lasów jest zabronione do czasu, aż zagajniki dojdą do lat 15 u.

3) W rewirach leśnych, uznanych przez komitet ochrony lasów za ochronne, rąbanie lasu, za wyłączeniem drzewa, przeznaczonego na zaspokojenie służebności, jest wzbronione aż do czasu zatwierdzenia planu gospodarstwa leśnego, sporządzonego na sasadzie przepisów z dnia 31 grudnia 1875 r.

4) Plany gospodarstwa leśnego, zatwierdzone na zasadzie przepisów z d. 31 grudnia 1875 r. dla rewirów leśnych, w całości lub częściowo za będące w stanie ochrony, zachowują taką moc i po takiem przyznaniu.

5) Właściciele lasów, uznanych za ochronne, mogą prosić komitet miejscowy ochrony lasów o przysłanie technika leśnego skarbowego dla urządzenia lasu ochronnego i sporządzenia planu gospodarstwa w tym lesie, według przepisów z r. 1875. Koszta wysłania technika ponosi skarb, koszta zaś urządzenia lasu i sporządzenia planu ponoszą właściciele lasów z własnych funduszów.

6) Właściciele lasów w wypadkach: a) pogwałcenia przez nich lub przez ich pełnomocników ustawy z d. 31 grudnia 1875 r. o sposobach użytkowania z takich lasów albo planów gospodarstwa leśnego, sporządzonych na zasadzie tejże ustawy; b) dokonania przez nich lub przez ich pełnomocników wyrębu lasu na przestrzeni, uznanej za ochronną, przed zatwierdzeniem planu gospodarstwa leśnego i c) dokonania przez nich lub ich pełnomocników wyrębu drzewa w lasach nieochronnych, po wzbronieniu wyrębu przez komisarzów włościańskich, lub przez połączone komisye miejscowe, tudzież w razie zabronionego karczunku, lub zamiany gruntu leśnego na inny rodzaj użytków—obowiązani są, na zasadzie uchwały wyżej wspomnianych komisyj połączonych, w terminie przez nie oznaczonym, dokonać sztucznego zasadzenia lasu na przestrzeni wykarczowanej, lub wyrąbanej nieprawidłowo. W razie, gdyby właściciel tych postanowień nie wykonał, lub wykonał w mierze niedostatecznej, komisye połączone poruczają wykonanie urzędnikom skarbowego zarządu leśnego, według zatwierdzonego przez siebie kosztorysu, na rachunek właściciela lasu.

7) W lasach, dla których plany gospodarcze nie zostały zatwierdzone, wyrąb, prowadzony wbrew przepisom obowiązującym, wstrzymuje się, na wniosek komisarza miejscowego, z mocy uchwały komisyj połączonych.

8) Komisye gubernialne do spraw włościańskich, po uwolnieniu drogą przepisaną rewirów leśnych lub ich części od zobowiązań służebnościowych, zawiadamiają o tem właściwy komitet ochrony leśnej w tym celu, ażeby komitet zarządził środki dalszej ochrony tychże rewirów na zasadach ogólnych.

V. W ustawie o karach, wymierzanych przez sędziów pokoju (Zb. Praw, t. XV, wyd. z 1885 r.), zrobić następujące zmiany:

1) Uwagę 1 do art. 27 (według wyd. z 1895 r.), zrobić następujące zmiany:

Kary pieniężne, wyznaczone na zasadzie art. 57^2 — 57^7, jako też pieniądze, pobrane za sprzedaż odebranych materyałów leśnych, tworzą specyalne fundusze zarządu leśnictwa, a w ziemi Wojska Dońskiego — kapitału wojskowego. Kary pieniężne, wyznaczane na sasadzie art. 57^2 — 57^5 za wykroczenia w przepisach o ochronie leśnej w lasach wojskowych astrachańskiego wojska kozackiego, przelewane są do ogólnego kapitału wspomnianego wojska.

2) Wprowadzić art. 57^7 następującej treści:

W guberniach Królestwa Polskiego za wyrąb lasu rosnącego, niezgodny z przepisami, ustanowionemi co do użytkowania z lasów, obciążonych serwitutami włościańskiemi, jakoteż w miejscach lub ilości nie dozwolonych w zatwierdzonych planach gospodarstwa leśnego, jakoteż za wszelki wyrąb drzewa w lasach, obciążonych serwitutami włościańskiemi, kiedy taki wyrąb był wzbroniony przez komisye do spraw włościańskich, lub też komisye połączone, winni podlegają karom, wymienionym w art. 57^2 (wyd. z 1895 roku).

W tychże guberniach, w lasach, obciążonych serwitutami włościańskiemi, w razie karczunku lub zamiany gruntu leśnego na inny rodzaj użytków, w razie niedozwolonego na mocy przepisów o użytkowaniu z lasów wypasania bydła, oraz zbierania podściółki leśnej i t. p., winni podlegają karom, wyłuszczonym w art. 57^3—57^5.

VI. Artykuł 1216^3 ustawy postępowania karnego (Zb. Pr., t. XVI, cz. 1, wyd. 1892 r.), uzupełnić uwagą następującej treści:

Wszczynanie spraw z powodu wykroczeń przeciwko obowiązującym w Królestwie Polskiem rozporządzeniom co do lasów, obciążonych serwitutami włościańskiemi, powierza się komisarzom do spraw włościańskich i urzędnikom zarządu lasów skarbowych, oraz policyi, upoważnionym do tego przez wspomniane wyżej komisye połączone. Termin wszczynania spraw z powodu wyrębu lasu i karczunku oznacza się na jeden rok, a z powodu niedozwolonego pobocznego użytkowania z lasów — na pół roku od czasu tych wykroczeń.

Najjaśniejszy Pan powyższą uchwałę Rady państwa dnia 8 (20) czerwca 1898 roku Najwyżej zatwierdzić raczył i rozkazał wprowadzić w wykonanie.

Wprowadzić się mającą na mocy powyższego Najwyższego rozkazu ustawę o ochronie lasów z dnia 4 (16) kwietnia 1888 roku wydrukowaliśmy swego czasu w całości, dziś powtarzamy ją tutaj według przekładu wydawnictwa Stefana Godlewskiego p. t. „Zbiór praw obowiązujących w guberniach Królestwa Polskiego, t. V 1888 roku (całkowitego zbioru tom XXXV)" (str. 333 do 369).

Ustawa rzeczona brzmi jak następuje:

Najwyżej zatwierdzona Uchwała Rady Państwa
w przedmiocie projektu postanowienia o ochronie lasów.

(4 go kwietnia 1888 roku).

Rada państwa, w połączonych departamentach praw, ekonomii państwowej i spraw cywilnych i duchownych i na ogólnem zebraniu, rozpoznawszy przedstawienie ministra dóbr państwa, *uchwaliła:*

I. Projekt postanowienia o ochronie lasów przedstawić do Najwyższego zatwierdzenia Najjaśniejszego Pana i po zatwierdzeniu wprowadzić w wykonanie w całej Rosyi europejskiej, z ograniczeniami, wskazanemi w oddziale II niniejszego prawa.

II. Mocy obowiązującej postanowienia o ochronie lasów, z wyjątkiem przepisów, dotyczących lasów ochronnych, nie rozciągać do czasu:

a) na przestrzenie leśne, nadane za pomocą aktów nadawczych włościanom różnych nazw jako ich udział gruntowy w celu powiększenia przestrzeni gruntów, zajętych pod gospodarstwo rolne;

b) na lasy, które przeszły na własność lub oddane są w użytkowanie przez skarb różnym instytucyom i towarzystwom w guberniach archangielskiej, wołogodzkiej, wiackiej, nowgorodzkiej, ołonieckiej i permskiej; w leżących po lewej stronie rzeki Wołgi częściach gubernij: kostromskiej, niżegorodzkiej i kazańskiej, tudzież w guberniach kaukaskich, oprocz stawropolskiej, z wyjątkiem działów leśnych włościańskich, i

c) na lasy właścicieli prywatnych w guberniach: archangielskiej, bakińskiej, witebskiej i włodzimierskiej, z wyjątkiem powiatów: aleksandrowskiego, pokrowskiego, kowrowskiego, suzdalskiego, szujskiego. jurjewskiego i włodzimierskiego; wołogodzkiej, wołyńskiej, z wyjątkiem powiatu starokonstantynowskiego, wiackiej, elizawetpolskiej, kazańskiej, z wyjątkiem powiatu tetuskiego, kałuskiej, kostromskiej. kurlandzkiej, kutaiskiej, mińskiej, mohylewskiej, moskiewskiej, niżegorodzkiej, z wyjątkiem powiatów sergackiego i kniagińskiego, nowgorodzkiej, ołoneckiej, permskiej, pskowskiej, symbirskiej, smoleńskiej, z wyjątkiem powiatów gżatskiego i syczewskiego, st.-petersburskiej, twerskiej, tyfliskiej, ufimskiej, erywańskiej i jarosławskiej, w obwodach: dagiestańskim, karskim, terskim, kubańskim i uralskim, tudzież w okręgach: czarnomorskim i zakatalskim.

III. Z ogólnego składu przestrzeni leśnych w oddziale II, wyjąć lasy zabezpieczające źródła i ujścia rzek albo ich przytoków, po uznaniu za takowe w sposób, ustanowiony w artykułach 30, 31, 37 i 38 postanowienia o ochronie lasów. Wzmiankowane lasy poddać mocy obowiązującej niniejszego postanowienia na przestrzeni całej Rosyi Europejskiej.

IV. W uzupełnieniu ustawy o karach, wymierzanych przez sędziów pokoju (wydania z r. 1885), postanowić:

1) Za rąbanie drzewa, rosnącego w przestrzeniach ochronnych przed zatwierdzeniem dla nich planu gospodarstwa leśnego, albo też w miejscach lub w ilości niedozwolonych przez te plany; za rąbanie drzewa, rosnącego w przestrzeniach nie ochronnych, dokonywane w sposób lub w ilościach niezgodnych z zatwierdzonemi przez komitety leśne planami gospodarstwa leśnego; za trzebież leśną wbrew postanowieniu komitetu leśnego co do zaniechania lub wstrzymania tejże, tudzież za niedozwolone karczowanie pni i korzeni—winni ulegną: prócz odebrania nieprawnie wyrąbanego drzewa albo zapłaty jego wartości, karze pieniężnej, równej wartości tego drzewa, określonej na zasadzie miejscowej taksy leśnej wydziału dóbr państwa, a w obwodzie wojska dońskiego—taksy wojskowej na drzewo, najniższej w powiecie lub okręgu kategoryi.

2) Za karczowanie i zamianę przestrzeni leśnej na inne użytki w lasach ochronnych, winni, prócz ustanowionej kary za nieprawnie wyrąbane drzewo, ulegną karze pieniężnej w wysokości *pięciu* rubli za każde sto sążni kwadratowych wykarczowanej przestrzeni.

3) Za niedozwoloną zamianę przestrzeni leśnych na inne użytki w lasach nieuznanych za ochronne, winni ulegną karze pieniężnej w wysokości *pięciu* rubli za każde sto sążni kwadratowych przestrzeni leśnej, nieprawnie zamienionej na inną.

Uwaga. W przypadkach, przewidzianych w artykułach 2 i 3, przestrzenie wykarczowane mniejsze od stu sążni kwadratowych uważają się za całkowite sto sążni kwadratowych.

4) Za niedozwolone pasanie bydła w lesie, tudzież za niedozwolone w lasach ochronnych zbieranie pościołki i inne postronne użytkowania, winni ulegną karze pieniężnej do *dziesięciu* rubli.

5) Karom, określonym w artykułach 1 i 2, ulegną również:

a) winni rąbania drzewa, rosnącego w pozostających pod nadzorem zarządu skarbowego majątkach majorackich w guberniach Królestwa Polskiego, tudzież w majątkach lennych i pojezuickich w guberniach Zachodnich, jeżeli rąbanie to dokonane jest w miejscach lub ilości nie dozwolonych przez zatwierdzone na te lasy plany gospodarstwa, i

b) winni karczowania gruntów leśnych wzmiankowanych majątków w celu zamiany ich na inne użytki.

6) Za dopuszczenie przewidzianych w artykułach 1 — 4 naruszeń w lasach, pozostających pod zawiadywaniem lub pod nadzorem zarządów skarbowych, winni tego urzędnicy ulegną, zamiast określonych w tych artykułach kar pieniężnych, odpowiedzialności podług przepisów o karach za przestępstwa służbowe.

7) Kary pieniężne, określone na zasadzie artykułów 1—5, tudzież pieniądze, otrzymane ze sprzedaży odebranych materyałów leśnych, stanowią oddzielne specyalne środki wydziału leśnego, a w obwodzie wojska dońskiego — kapitału wojskowego. Te specyalne środki mogą być używane, za pozwoleniem ministrów dóbr państwa lub wojny, podług kompetencyi, tylko na potrzeby gospodarstwa leśnego w lasach publicznych i prywatnych, a mianowicie:

a) na sporządzenie planów gospodarstwa w lasach ochronnych;

b) na przedsiębranie w lasach takich środków z zakresu gospodarstwa leśnego, które będąc niezbędne dla ochrony lasów, nie mogą być przedsięwzięte kosztem właścicieli;

c) na rozchody, przed pokryciem ich przez właścicieli, na roboty leśne, przyjęte przez nich, przy zatwierdzeniu planów gospodarstwa, na swój rachunek, albo na sztuczne zadrzewienie nieprawnie wyrąbanych lub wykarczowanych przestrzeni, w razie uchylania się właścicieli od wykonania tego obowiązku;

d) na urządzenie szkółek i suszarni nasion w celu wydawania właścicielom sadzonek drzewnych i nasion, i

e) na nagrody pieniężne dla wzorowych strażników leśnych, służących w lasach publicznych i prywatnych.

V. Ustawę postępowania sądowego karnego (Ustawy Sądowe Cesarza Aleksandra Drugiego, wyd. z r. 1883) i prawa o postępowaniu sądowem w sprawach o zbrodnie i występki (Sw. zak. t. XV cz. II, wyd. z roku 1876) uzupełnić następującemi postanowieniami:

1) Wytaczanie spraw o naruszenia przepisów, zawartych w postanowieniu o ochronie lasów, powierza się upoważnionym do tego przez komitet ochrony lasów urzędnikom wydziału leśnego skarbowego, policyi i instytucyj powiatowych do spraw włościańskich, tudzież zarządowi dóbr państwa.

2) Termin do wytaczania powództw za niedozwolone niszczenie lasów i karczowanie oznacza się roczny, a za niedozwolone w lasach poboczne użytkowania—sześciomiesięczny, od czasu popełnienia tych naruszeń.

3) Winni naruszenia przepisów, zawartych w postanowieniu o ochronie lasów, pociągają się do odpowiedzialności:

a) w miejscowościach, gdzie są wprowadzone Ustawy Sądowe Cesarza Aleksandra Drugiego całkowicie, na zasadzie przepisów o postępowaniu sądowem w przedmiocie zbrodni i występków, dotyczących porządku i spokoju publicznego, i

b) w pozostałych miejscowościach—w ogólny sposób, wskazany w ustawie postępowania sądowego karnego.

VI. Poruczyć ministrowi dóbr państwa w tych razach, gdy uzna za niezbędne rozciągnąć moc obowiązującą postanowienia o ochronie lasów w całości na wszystkie lub niektóre miejscowości, wskazane w oddziale II niniejszego prawa, z wyjątkiem gruntów wojsk kozackich, wnosić w tym przedmiocie oddzielne przedstawienia do komitetu ministrów.

VII. Poruczyć radzie wojennej, po porozumieniu się z ministrem dóbr państwa, rozciągnąć w ustanowiony dla wydania praw wojennych sposób moc obowiązującą, zawartych w postanowieniu o ochronie lasów przepisów, dotyczących obwodów wojska dońskiego na inne wojska kozackie.

VIII. Poruczyć ministrowi dóbr państwa:

1) dać odnośnym instytucyom powierzonego mu wydziału szczegółowe instrukcye co do sposobów i porządku wykonania ciążących na tych instytucyach obowiązków w przedmiocie zastosowania postanowienia o ochronie lasów, i

2) zatwierdzić przepisy o sporządzeniu, dla właścicieli przestrzeni leśnych nie uznanych za ochronne, uproszczonych planów gospodarstwa w takich przestrzeniach.

Oryginał Uchwały podpisali na protokułach prezesi i członkowie.

Dokończenie nastąpi.

USTAWA

o państwowym podatku przemysłowym.

(Najwyżej zatwierdzona dnia 8-go czerwca 1898 r.)

(Streszczenie).

(Ciąg dalszy patrz Nr 27).

Towarzystwa i spółki zagraniczne uiszczają podatek procentowy od zysku, osiągniętego na operacyach dokonanych przez te przedsiębiorstwa w Cesarstwie. Jeżeli sprawozdania tych przedsiębiorstw układane są w monecie zagranicznej, to czysty ich zysk oblicza się na ruble na zasadzie ceny tych monet, oznaczonej w Najwyższych rozkazach z 15 sierpnia i 21 listopada 1897 r. (100).

Jako czysty zysk, podlegający uiszczaniu podatku procentowego uważa się różnica między sumą dochodu brutto i następującemi rzeczywistemi wydatkami i potrącaniami, obliczanemi według sprawozdania przedsiębiorstwa za ubiegły rok operacyjny:

1) na zarząd, prowadzenie i eksploatacyę przedsiębiorstwa:

a) na wynagrodzenia wszelkiego rodzaju (pensye, gratyfikacye i t. d.) osób, należących do składu zarządu, rad, komitetów dyskontowych i nadzorczych, oraz komisyj rewizyjnych, np. prezydujących, dyrektorów, zarządzających członków i t. p., również zarządzających przedsiębiorstwami ich pomocników i pełnomocników—w wysokości nie wyższej niż rub. 10,000 rocznie dla jednej osoby, z zastrzeżeniem, aby ogólna suma wydatków rocznych na to nie przekraczała 3% od posiadanego przez przedsiębiorstwo kapitału zakładowego (Ministrowi finansów przysługuje prawo powiększyć, na przedstawienie przedsiębiorstw, 3%-ową normę wydatków);

b) na płacę za robotę i utrzymanie robotników i pracujących z najmu w zakładach i składach przedsiębiorstwa;

c) na wydatki komisowego, kurtażu i maklerskie, również na podróżne, kancelaryjne i sądowe;

d) na dzierżawienie i uprawę gruntów;

e) na najem i prowadzenie fabryk, zakładów handlowych i przemysłowych i składów, również innych gmachów i budowli, oraz inwentarza żywego i martwego;

f) na zakup i przewóz przedmiotów do obrotów handlowych, lub materyałów fabrykacyj; na opał, oświetlenie, zaopatrzenie w wodę i utrzymanie czystości;

g) na pokrycie niepewnych długów, wykazanych w sprawozdaniu, i rzeczywistych strat, poniesionych w roku sprawozdawczym; towarzystwa i spółki zagraniczne, eksploatujące przedsiębiorstwa w Rosyi, nie mogą potrącać strat, poniesionych na operacyach, dokonanych za granicami Rosyi;

h) na amortyzacyę nominalnej sumy kapitału zakładowego tych przedsiębiorstw, które po upływie określonego w ich ustawach terminu, powinny przejść bez wynagradzania na własność skarbu, instytucyj społecznych, albo osób prywatnych;

i) na amortyzacyę listów zastawnych i obligacyj emitowanych przez przedsiębiorstwa kredytu długoterminowego na rachunek osób trzecich, również na opłatę procentów od tych listów i obligacyj;

k) na opłatę procentów od długów, zabezpieczonych na nieruchomościach, również od tych długów obligacyjnych, które nie weszły do kapitału zakładowego przedsiębiorstwa;

l) na opłatę procentów od długu bieżącego przedsiębiorstwa, np. z rachunków bieżących, z rachunku towarów, wziętych na kredyt i t. p., również od kapitałów specyalnych obcych, znajdujących się w obrotach przedsiębiorstwa;

m) na zaliczenie do rezerwy premij — w towarzystwach ubezpieczeń;

n) na uiszczenie państwowych, ziemskich i miejskich podatków i opłat rosyjskich, prócz podatku procentowego od zysku.

2) Na utrzymanie przedsiębiorstwa w dobranym stanie:

a) na ubezpieczenie od ognia majątku ruchomego i nieruchomego przedsiębiorstwa;

b) na utrzymywanie w należytym stanie inwentarza towarzystwa i na remont rzeczywiście dokonany, bez powiększenia wartości

podług bilansu; na rachunek remontu i utrzymania w porządku inwentarza nie mogą być odniesione wydatki na odnowienie inwentarza, gdy się przez to wartość jego powiększa, lub na rozszerzenie przedsiębiorstwa;

c) na amortyzacyę pierwotnej wartości majątku przedsiębiorstwa w wysokości: od budowli murowanych i metalowych oraz statków metalowych oraz statków metalowych, a w przedsiębiorstwach górniczych—od ziemi, z której łona wydobywają się bogactwa kopalniane, od szybów, sztolni, głównych sztolni i chodników poprzecznych—nie wyżej 5%, a od drewnianych budynków i statków, od maszyn i innych narzędzi do produkowania i wogóle od inwentarza żywego i martwego nie wyżej od 10% wartości.

3) Na cele dobroczynne:

a) na polepszenie losu oficyalistów i robotników, również i członków ich rodzin, np. zaliczenia na korzyść kas różnego rodzaju i do kapitału na ubezpieczenia robotników i na emeryturę oraz wsparcie dla nich;

b) na urządzenie i utrzymanie pomocy lekarskiej, zakładów naukowych i t. p., również na przewidziane ustawą przedsiębiorstwa cele dobroczynne.

Uwaga 1. Wydatki wymienione w punkt. b. f. i g. potrącają się z dochodu brutto tylko w rozmiarze, przypadającym na dany rok operacyjny.

Uwaga 2. Na wydatki powyżej nieprzewidziane, powstające z właściwości specyalnych danego przedsiębiorstwa handlowego lub przemysłowego, mogą być potrącone z dochodu brutto na zasadzie decyzyi ministra skarbu w porozumieniu z kontrolerem państwa, z warunkiem zawiadomienia o tem senatu rządzącego, celem podania o tem do wiadomości ogółu i stosowania tych decyzyj do wszystkich odpowiednich przedsiębiorstw (97—100).

Zarząd przedsiębiorstwa powinien w ciągu miesiąca, licząc od chwili zatwierdzenia sprawozdania rocznego przez zebranie ogólne, albo odpowiedni organ, a główni reprezentanci i agentury tych przedsiębiorstw—w ciągu 2 miesięcy od zatwierdzenia, dostarczyć miejscowej izbie skarbowej 4 egzemplarze kompletnego sprawozdania rocznego i bilansu i kopię protokułu o zatwierdzeniu sprawozdania. Przedsiębiorstwa, prowadzące jednocześnie operacye w Rosyi i za granicą, obowiązane są, prócz sprawozdania i bilansu z operacyj, dokonanych w Rosyi, składać ogólne sprawozdania i bilansy ze wszystkich czynności przedsiębiorstwa. Sprawozdania i bilansy układają się podług wzorów, zatwierdzonych przez ministra skarbu, w porozumieniu z kontrolerem państwa i innemi władzami, prócz tych przedsiębiorstw, dla których wydano inne pod tym względem przepisy. Do sprawozdań, bilansów i protokułów przedstawionych w języku obcym, powinny być dołączone zaświadczone przepisanym porządkiem tłomaczenia w języku rosyjskim. Prócz powyższego zarządy, agentury i reprezentanci przedsiębiorstw powinni w oznaczonych powyżej terminach ogłaszać corocznie w *Wiestniku Finansów, Prom. i Torg.* bilansy przedsiębiorstw i wyciągi ze sprawozdań rocznych i zawiadomić o tem miejscową izbę skarbową. W tych wyciągach powinna być wykazana:

1) suma kapitału zakładowego, zapasowego, rezerwowego i innych;

2) rachunek zysków i strat w roku sprawozdawczym, i

3) rozdział czystego zysku przy oznaczaniu wysokości wydanej, lub wydać się mającej dywidendy na akcyę lub udział.

W razie nie wykonania tego, izba skarbowa odsyła bilans i kompletne sprawozdanie danego przedsiębiorstwa do *Wiestnika Fin.* celem wydrukowania. Taksę za ogłoszenie oznacza minister skarbu (101—104).

Opłata procentowa od zysku uiszcza się w siedlisku głównego zarządu przedsiębiorstw, jednocześnie z przedstawieniem izbie skarbowej sprawozdania przedsiębiorstwa. Operujące jednocześnie w Rosyi i zagranicą wnoszą opłatę procentową w miejscu, gdzie mają siedlisko odpowiednie na agentury lub główni reprezentanci. Przedsiębiorstwa, których sprawozdania za ubiegły rok nie zostały w przepisanym terminie zatwierdzone, obowiązane są najpóźniej w ciągu 2 miesięcy od tego terminu wnieść do skarbu opłatę procentową od zysku w tej sumie, jaką uiściły za rok poprzedzający. Na żądanie izby skarbowej, lub jej zarządzającego, zarządy przedsiębiorstw, odpowiednie agentury i reprezentanci obowiązani są, najdalej w ciągu miesiąca od chwili otrzymania żądania, dostarczyć wszelkich żądanych dodatkowych wiadomości i wyjaśnień, potrzebnych dla sprawdzania sprawozdań.

Sprawozdania roczne i bilanse sprawdza odnośna izba skarbowa na podstawie posiadanych wiadomości i dokumentów. Jeżeli w ciągu 3 miesięcy, licząc od dnia nadesłania sprawozdania, ogólna komisya izby skarbowej nie zażąda dodatkowych wiadomości, lub nie wystąpi z zarzutami przeciw nieprawidłowemu obliczeniu wysokości czystego zysku, obliczenie uważa się za zatwierdzone dla nałożenia na przedsiębiorstwo dodatkowego podatku przemysłowego. Jeżeli po sprawdzeniu sprawozdania okaże się, że podatek procentowy od zysku wniesiony został w mniejszym rozmiarze, niż się należy, to zarządy, odpowiednie agentury i reprezentanci dawnego przedsiębiorstwa obowiązani są wnieść dodatkowo należną dopłatę w ciągu miesiąca, licząc od dnia wystąpienia izby skarbowej z żądaniem (108—109).

W razie nieprzedstawienia sprawozdania w ciągu 6 miesięcy po ustanowionym terminie, lub wątpliwości co do dokładności złożonego sprawozdania, lub złożonych objaśnień, gdy innym sposobem nie daje się ustalić wysokość czystego zysku przedsiębiorstwa, zarządzającemu izbą skarbową przysługuje prawo zażądania od zarządu przedsiębiorstwa, agentur i reprezentantów rewizyi i sprawdzania ich ksiąg handlowych, odnośnych dokumentów, i również i zakładów przedsiębiorstwa. Rewizye dla sprawdzenia dokonywać się będą jedynie za specyalną decyzyą ministra skarbu przez jednego członka ogólnej komisyi izby skarbowej w obecności zarządu, agentury, lub głównego reprezentanta przedsiębiorstwa. O rewizyi i sprawdzeniu sporządza się protokół (110).

W razie niezgodności zarządzającego izbą skarbową z postanowieniem ogólnej komisyi, sprawa w ciągu 2 tygodni wnosi się na rozpatrzenie gubernialnej komisyi (lub obwodowej) dla podatku przemysłowego (111).

Skargi na decyzyę ogólnej komisyi izby skarbowej wnoszą się za pośrednictwem izby skarbowej do komisyi gubernialnej dla podatku przemysłowego w ciągu 1 miesiąca, licząc od dnia oznajmienia decyzyi. Komisya gubernialna obowiązana jest w ciągu miesiąca od dnia podania skargi lub otrzymania dodatkowych wiadomości rozpatrzeć te skargi. Podanie skargi wstrzymuje wykonanie zaskarżonej decyzyi. Skargi na decyzye komisyj gubernialnych podają się za pośrednictwem tych komisyj do senatu rządzącego (1-y departament) w ciągu miesiąca, licząc od dnia ogłoszenia tej decyzyi. Ta skarga nie wstrzymuje już wprowadzenia w wykonanie zaskarżonej decyzyi (112).

DCN.

ROZMAITOŚCI.

W jaki sposób można się pozbyć szczurów w kurnikach i t. p. budynkach. Trucizny użyć nie można, ponieważ zagraża ona i ptactwu. Z tego samego względu nie można zastosować napek. Sposób osobliwy chwytania szczurów, a mniej może znany, podaje *Blatt für Geflügelzucht*, może to zaciekawi naszych czytelników. Bierze się drybus albo beczkę i stawia się na jej dno cegłę na kant, nalewa się wody na wysokość cegły. Potem przykrywa się wierzch mocnym papierem lub też cienką papą i przymocowuje się do wierzchu beczki skośnie od ziemi deskę w ten sposób, aby szczury po niej do wierzchu beczki dojść mogły, i zakłada się na nią kawałki świeżo upieczonej słoniny lub czegoś podobnego. Pierwszego dnia nie ruszą szczury dla bezpieczeństwa i obawy przed zdradą tej przynęty, drugiego lub trzeciego dnia ośmielone zjedzą założone słoninki. Gdy zjedzą, trzeba im znów słoninkę założyć, by je jeszcze więcej ośmielić i to już na owym papierze. Gdy się to udało i szczury się przyzwyczaiły do zjadania przynęty na papierze, przyczepia się kawałki słoniny na sznurkach do przeciągniętego do sufitu drutu i przecina się na krzyż rozciągnięty na beczce papier. Skoro tylko szczury na papier wejdą, wpadają do beczki i starają się dojść do owej cegły. Skoro się drugi szczur w ten sposób do beczki dostanie, to zaraz zaczyna się kwik i krzyk, tak każdy z nich walczy o miejsce na cegle, by nie pływać w wodzie. Jest to osobliwsze zjawisko, że krzyk i walka szczurów ściąga towarzyszów, wskutek czego coraz więcej ich do beczki wpada, a te, w tym mokrym żywiole nie mogąc ujść, giną. W jednym śpichrzu schwytano za pomocą takiej łapki jednej nocy 50 szczurów. Inny sposób polega na tem, że kawałki korków zużytych smaży się w świeżym tłuszczu i zakłada się w szparach podłogi. Po zjedzeniu takich specyałów giną szczury, ponieważ korek w żołądku pęcznieje i rozsadza go.

Druk „Gazety Warszawskiej“ (Rubieszewski i Wrotnowski) Nowy-Świat 34.—Дозволено Цензурою.—Варшава, 8 Августа 1898 г.